УДК 331.5 https://doi.org/10.31713/ve4201914

Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, Тишкун М. В., студентка
(Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНА ДЕТЕРМІНАНТА ЗАЙНЯТОСТІ

Узагальнено зв'язки ІТ з іншими складовими ринку технологій, медіа та комунікацій. Проаналізовано результати використання ІТ-навичок населення України через цифрові платформи. Виявлено, що найактивнішими користувачами є люди віком 26-40 років. Доведено, що оволодіння цифровими навичками може зменшити регіональні диспропорції можливостей зайнятості та суттєву диференціацію доходів зайнятого населення, що характерно для традиційної економіки. На основі власного опитування встановлено, що поки що у групі населення старшого віку (батьки студентів) домінуючим фактором високих заробітків та життєвого успіху загалом є загальний рівень володіння інформаційно-комунікаційними технологіями, а не виключно цифрові навички.

Ключові слова: **зайнятість; інформаційні технології; людський капітал; цифрові навички.**

Вступ. Розвиток цифрових навичок населення у зв'язку із стрімкими змінами ринку праці та все більшою інтенсивністю використання інформаційних технологій (ІТ), привертає все більшу увагу як на національному, так і міжнародному рівнях дослідження. Так, в тематичній доповіді Генерального секретаря ООН 2018 року увага акцентувалась на тому, що хоч ІТ і стали об'єктивною реальністю життя, внаслідок чого до 90% робочих місць неминуче будуть пов'язані з їх використанням, проте навіть у найрозвиненіших країнах з числа ОЕСР 56% населення не мають навичок використання ІТ [1, С. 3]. Разом з тим, в цій же доповіді наголошується дна тому, що до 2030 року від 75 до 375 млн людей (від 3 до 14% робочої сили людства) вимушені будуть змінити фах внаслідок безпрецедентної швидкості розвитку ІТ [1, С. 12].

В таких умовах зростає вагомість освіти дорослих, навчання впродовж життя, оскільки лише адаптація до змін, здатність оволодіння інформаційними навичками різного рівня, може дати

можливості успішної зайнятості.

Аналіз останніх досліджень. Розвиток ІТ-ринку та пов'язаних з ним секторів економіки призводить до того, що так звані цифрові навички сьогодні вже не ототожнюються з надскладними завданнями, для яких обов'язково необхідні спеціальні знання та підготовка за фахом програміста чи інших професій, пов'язаних з комп'ютерними науками. Так, на сьогодні навички роботи з інформацією стали звичною конкурентною перевагою тих, хто прагне використовувати власний людський капітал максимально ефективно, в тому числі у вторинній зайнятості – додатково на цифрових платформах. Наприклад, за дослідженням, проведеним Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) на замовлення Міжнародного бюро праці (МБП), на сьогодні можливості зайнятості населення реалізується в Україні через близько 40 цифрових платформ. При цьому в числі сфер зайнятості, зайнятість безпосередньо в ІТ має тільки друге місце (12%), в той час як найпопулярніша сфера зайнятості на цифрових платформах – робота з текстами, особливо копірайт (23%) [2].

Суттєве проникнення ІТ в професійне та повсякденне життя сприяло тому, що основна міжнародна організація, яка займається моніторингом та підтримкою поширення інформаційно-комунікаційних технологій у світі – Міжнародний союз електрозв'язку (ITU) – розробила та застосовує класифікацію цифрових навичок (digital skills) з поділом їх на базові (basic), стандартні (standard) та просунуті (advanced). При цьому ITU підтверджує вищезгадані висновки з доповіді ООН щодо того, що загальний рівень володіння цифровими навичками різного типу є поки що порівняно слабким відносно сучасних потреб. Так, близько третини населення світу не володіють базовими навичками (такими, як відправка електронних листів з вкладеними файлами; копіювання та переміщення файлів; використання інструментів копіювання та вставки; пересилання файлів), лише 41% населення мають стандартні навички (інсталяція, налаштування програмного забезпечення, підключення та інсталяція нових пристроїв; використання основних арифметичних формул в електронних таблицях), і зовсім низька частка населення (4%) є просунутими користувачами – використовує спеціальні мови написання комп'ютерних програм [3, С. 22].

В Україні розвитку цифрових навичок приділяється значна увага як на політичному рівні, у зв'язку з чим відомим є основний нормативний документ у цій сфері – Стратегія розвитку

інформаційного суспільства в Україні [4], так і в наукових роботах. Найбільш дотичними до мети нашої роботи є дослідження наслідків для ринку праці, в тому числі оплати праці, що відбуваються під впливом вищого проникнення ІТ у сферу праці [5], можливостей використання потенціалу інформаційних ресурсів для розвитку зайнятості та вирівнювання шансів на ринку праці [6], та особливо – чинників, що визначають поведінку молоді в умовах цифровізації економічних відносин [7]. Попри відомі ризики, з якими пов'язаний швидкий розвиток ІТ, доведено, що позитивні економічні наслідки такого розвитку є набагато вищими [8]. У сфері зайнятості такі наслідки у вигляді зростання конкурентоспроможності людського капіталу та пов'язаних з цим особистих та макроекономічних вигод потребують постійних досліджень задля пошуку нових можливостей максимально ефективного використання ІТ.

Постановка завдання. Враховуючи зазначене, метою нашого дослідження є оцінка поширення ІТ у сфері зайнятості в Україні, а також виявлення ІТ-факторів, що сприяють зайнятості.

Наукові результати. Для розуміння ролі ІТ-факторів та їх впливу на зайнятість варто зауважити, що на сьогодні ІТ дуже часто ототожнюються з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) загалом. Для прикладу, навіть одне з основних визначень у цій сфері, яке використовується у глосарії ЮНЕСКО, дуже часто переписується авторами у досить довільній формі. Так, ЮНЕСКО визначає ІКТ загалом як «набір технологічних засобів та ресурсів, що використовуються для передачі, зберігання, створення, обміну та обміну інформацією. Ці технологічні засоби та ресурси включають комп'ютери, Інтернет (веб-сайти, блоги та електронні листи), технології прямого мовлення (радіо, телебачення та веб-мовлення), записані технології мовлення (подкастинг, аудіо- та відеоплеєри та пристрої зберігання даних) та телефонія (стаціонарна чи мобільна, супутникові, візуальні / відеоконференції тощо)» [9].

Натомість іноді це визначення подають у спеціальній літературі лише як інформаційні технології із таким їх розумінням, як «комплекс взаємопов'язаних, наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою і зберіганням інформації; обчислювальна техніка і методи організації і взаємодії з людьми і виробничим устаткуванням, їх практичні додатки, а також соціальні, економічні та культурні проблеми. інформаційної системи» та із зворотом «за визначенням ЮНЕСКО» [10, С. 151], хоч, як бачимо, в оригінальному визначенні йдеться загалом про інформаційно-комунікаційні

технології і редакція суттєво відрізняється. Одним з перших таке вільне інтерпретування визначення ЮНЕСКО можна також знайти і в навчальній літературі [11, С. 214].

Розуміючи, що межа між поняттями ІТ та ІКТ досить тонка, вважаємо за необхідне наголосити, що ІКТ поглинають ІТ. Для подальшого аналізу скористаємось розумінням ІТ та їх співвідношенням з поняттями ІКТ та загалом ринком технологій, медіа та комунікацій за підходом, який використовує спеціалізована спільнота програмістів України – DOU. Так, ІТ у складі ринку ТМТ можна зобразити схематично (рисунок).

Отже, варто розуміти співвідношення ринку технологій, медіа та комунікацій (ТМТ – абревіатура від англ.: «*technology, media, communications*») та ІТ-ринку, що є лише сегментом ринку ІКТ та ТМТ відповідно.

Отже, надалі в нашому дослідженні виходимо з того, що ІТ-навички пов'язані з володінням інформаційними технологіями, але інформаційно-комунікаційні навички охоплюють набагато більший перелік навичок роботи з інформацією, включаючи традиційні засоби зв'язку.

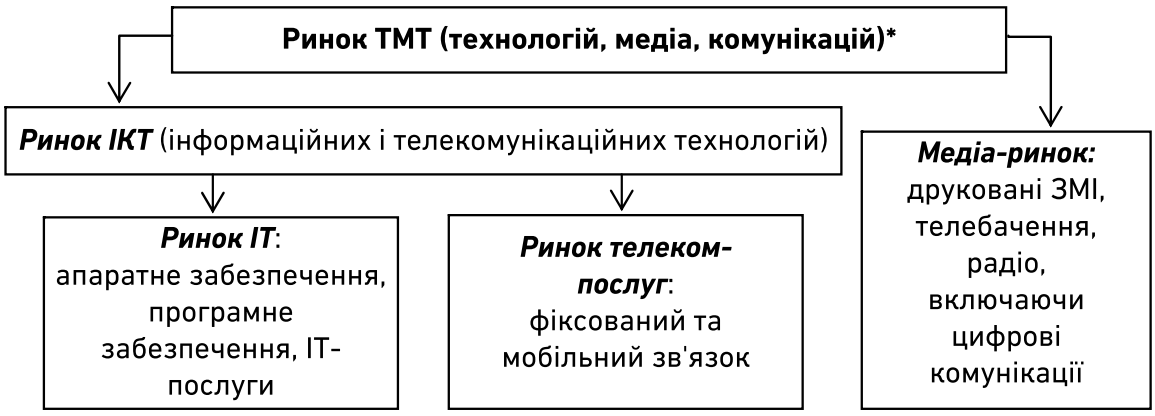

*- *тільки ті технології та комунікації, що пов'язані з інформацією*

Рисунок. Ринок ІТ в структурі ринку інформаційних технологій, медіа та комунікацій (складено авторами за даними [12])

При цьому, як бачимо, цифрові комунікації охоплюють відповідну частину інфраструктурного забезпечення медіа-ринку, але не обов'язково вимагають цифрових навичок роботи з ними у розумінні умінь використання комп'ютерів, програмного забезпечення та ІТ-послуг.

Таке зауваження є важливим з цілями нашого дослідження, оскільки, як бачимо, за наведеною міжнародною статистикою [1, С. 3; 3, С. 22], значна частина населення не володіє цифровими

навичками. Проте, це не означає, що вони в своїй зайнятості зовсім не використовують ІКТ у ширшому їх розумінні.

Разом з тим, в Україні володіння ІТ-навичками все більше стає фактором, що вирівнює шанси на ринку праці та дає змогу найкраще реалізувати власний трудовий потенціал. Зокрема, навички користувача комп'ютера та програмного забезпечення дають можливості як основного, так і додаткового заробітку, що перевищує заробітну плату у більшості видів економічної діяльності з традиційною зайнятістю.

Як бачимо з результатів дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення Міжнародної організації праці у вересні-грудні 2017 року (таблиця), середньотижневий заробіток зайнятого на цифрових платформах становив 1878,4 грн.

Таблиця

Середній заробіток протягом типового робочого тижня на цифровій платформі в Україні [2, С. 26]

Показники	Розмір групи	Середній, грн	5% Усічена середня, грн	5% Усічена середня, USD
Усі опитані	**512**	**1878,4**	**1283,4**	**48,3**
За статтю: чоловіки	256	2595,3	1831,4	68,9
жінки	256	1161,4	907,01	34,1
За віком (років): 18-25	150	1672,3	1186,4	44,6
26-40	266	2202,8	1440,8	54,2
41+	96	1301,3	1059,6	39,9
Робота на цифрових платформах – основна	153	3160,6	2216,9	83,4
Робота на цифрових платформах – додаткова	359	1329,5	1005,2	38,1
Тип і розмір населеного пункту: столиця	164	2046,4	1467,7	55,2
велике місто (Харків, Одеса, Львів)	92	2095,5	1404,6	52,8
місто	177	1809,5	1118,3	42,1
мале місто, село	79	1430,9	1165,3	43,8

продовження таблиці

Досвід роботи: менше року	293	1343,7	954,8	35,9
більше року	219	2593,6	1800,1	67,7
Основні клієнти: Україна	191	1261,9	962,3	36,2
пострадянські країни	45	2138,1	1831,7	68,9
інші країни	24	7782,9	6466,8	243,2
Використовують платформи для онлайн-завдань	415	1920,5	1554,9	58,8
Використовують платформи для офлайн-завдань	97	1673,5	1190,6	45,1

За даними офіційної статистики, середня заробітна плата в Україні з вересня по грудень 2017 року змінювалась з 7351 грн до 8777 грн на місяць, тобто середньотижневий заробіток в офіційному секторі економіки в цей період становив близько 1807 грн (розраховано за даними [13]). На цифрових платформах, навіть з урахуванням зайнятості значної кількості користувачів неповний робочий день, використання таких можливостей як додаткових до основного заробітку, середньотижневі заробітки все-одно були вищими попри всю гнучкість використання робочого часу.

Крім того, як бачимо, робота на цифрових платформах значною мірою знімає просторові бар'єри реалізації трудового потенціалу – заробітки у великих містах були навіть вищими, ніж у столиці, хоч це і не характерно для традиційної економіки, а різниця в заробітках в інших населених пунктах не була дуже високою – для прикладу, заробітки жителів міст (крім великих) та жителів малих міст і сіл на цифрових платформах відрізнялись лише на 370 грн на тиждень. Таку статистику, на жаль, неможливо порівняти у офіційному секторі – окремо заробітки за місцем проживання не моніторяться. Але за видами діяльності, які характеризують відмінності зайнятості у містах та сільській місцевості, певні порівняння можливі, зокрема, середньомісячна заробітна плата у промисловості та у сільському господарстві у 4-му кварталі 2017 року становила 2219 грн (8515 грн у промисловості та 6296 грн у сільському господарстві за місяць [13]).

Зайнятість з використанням ІТ-навичок все ще характеризується більшими успіхами для чоловіків, а за віком

найакивнішими користувачами цифрових платформ є люди віком 26-40 років.

Враховуючи цей факт, а також те, що в числі користувачів таких сервісів не обов'язково яті ІТ-фахівці, нами було проведено власне дослідження на прикладі вибірки студентів НУВГП та їх батьків.

В процесі опитування, проведеного у грудні 2019 року з використанням інструмента google-form, взяли участь 94 студенти НУВГП та 36 їх батьків. Менша кількість батьків, порівняно із студентами, уже є певною ознакою нижчої готовності покоління батьків до використання інтернет-ресурсів, порівняно зі своїми дітьми – так званим поколінням Z.

Найбільш наочно можливості використання ІТ в цілях зайнятості можна проаналізувати на прикладі вибірки батьків, які вже мають досвід працевлаштування та затребуваності навичок різного виду, в тому числі ІТ.

Отже, у якості залежної змінної респондентам було запропоновано оцінити два показники – рівень власного життєвого успіху (y_1) за шкалою від 0 до 10 балів, а також використано об'єктивний показник – розмір заробітної плати (y_2). Задля вищої достовірності оцінок другу залежну змінну було запропоновано вибрати з інтервалу значень, а подальше її опрацювання здійснено за традиційними статистичними правилами – за середнім значенням кожного діапазону.

В процесі аналізу був перевірений вплив різних факторів, що могли детермінувати успішну зайнятість та призводити до загального задоволення рівнем та якістю життя, а також прямо впливати на розмір заробітків: загальна оцінка рівня володіння ІКТ, наявність базових, стандартних та просунутих цифрових навичок, їх використання в роботі та суб'єктивна оцінка потреби в цих навичках для зайнятості (загалом 10 факторів – від x_1 до x_{10}).

В результаті апробації, найбільш статистично значимими виявились такі моделі:

$$y_1 = 2,258 + 0,588x_1; \quad (1)$$

$$y_2 = -2527,16 + 2017,357x_1 - 709,596x_3, \quad (2)$$

де x_1 – загальний рівень воодіння ІКТ; x_3 – рівень стандартних цифрових навичок.

Провівши перевірку за критерієм Фішера можна зробити висновок про статистичну значимість економетричних моделей в цілому та їх адекватність, оскільки виконується умова F* >Fкр:

- ✓ для моделі (1): 54,10> 4,13;
- ✓ для моделі (2): 33,49> 3,28.

При перевірці кожного оціненого параметра за критерієм Стьюдента можна зробити висновок про те, що всі параметри є статистично значимими, оскільки виконується умова перевірки t*>tкр:

- ✓ для моделі (1): 3,85 (t_0*)> 2,032; 7,36(t_1*)> 2,032;
- ✓ для моделі (2): 2,92 (t_0*)> 2,034; 6,34(t_1*)> 2,034; 2,76(t_1*)> 2,034.

Коефіцієнт кореляції для першої моделі становить 0,784; коефіцієнт детермінації – 0,614. Для другої моделі коефіцієнт множинної кореляції становить 0,818; коефіцієнт детермінації – 0,669.

Отже, моделі є статистично значимими, і придатними для висновків у даній групі респондентів.

Характеризуючи отримані результати, бачимо, що рівень власного життєвого успіху респонденти покоління батьків студентів пов'язують лише з впливом загальних навичок користування інформаційно-комунікаційними технологіями. Проведений додатково кореляційний аналіз зв'язків з факторами, що характеризують цифрові навички, показав переважно слабкий зв'язок з цим показником – до 0,55.

Щодо більш об'єктивного показника (рівень заробітної плати),то тут вплив вміння користуватися ІКТ загалом також є переважаючим в отриманні високих заробітків, а щодо цифрових навичок, то на прикладі цієї групи опитаних можемо зробити висновки, ці навички або слабко впливають на трудові доходи, або їх вплив є хоч і відносно щільним, проте поки що негативним (модель 2), що зменшує ефект від рівня користування ІКТ загалом.

Звичайно, такі зв'язки можуть суттєво відрізнятись у групі студентів. Але їх вплив на сьогодні точно встановити неможливо, так як не всі опитані студенти мають досвід працевлаштування, а з тих, хто має, далеко не всі мають цей досвід у сферах, що потребує цифрових навичок.

Висновки. В результаті нашого дослідження можна зробити висновки про недостатню поширеність ІТ-навичок у населення. Як і в усьому світі, в Україні поки що такими навичками володіє не все населення. Попри зиски, які приносять цифрові навички у вигляді основних чи додаткових заробітків, їх розвиток є слабким у населення віком старше 41 року. Це підтверджено як спеціальним обстеженням, проведеним на замовлення Міжнародної організації

праці, так і доведено в нашому дослідженні на основі соціологічного опитування батьків студентів: поки що більш впливовим фактором, що визначає рівень особистих доходів, а також самооцінку життєвого успіху є загальний рівень використання ІКТ.

1. Building digital competencies to benefit from existing and emerging technologies, with a special focus on gender and youth dimensions. Report of the Secretary General. URL: https://undocs.org/E/CN.16/2018/3 (дата звернення: 10.11.2019). **2.** Зайнятість через цифрові платформи в Україні: проблеми та стратегічні перспективи. МОП, 2018. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_635371.pdf (дата звернення: 10.11.2019). **3**. Measuring the information society. ITU, 2018, Vol. 1. Available at: https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/misr2018/MISR-2018-Vol-1-E.pdf (дата звернення: 10.11.2019). **4.** Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80 (дата звернення: 10.11.2019). **5.** Grishnova, O., Cherkasov, A., Brintseva, O., Sakovska, O., Ostapchuk, A. Transition to a New Economy: Transformation Trends in the Fields of Income and Salary Functions. *SHS Web of Conferences*. 2019. Vol. 67. https://doi.org/10.1051/shsconf/20196706019. **6**. Азьмук, Н. А. Безробіття і можливості цифрової зайнятості для його зниження. *Економіка розвитку*. 2016. № 3. С. 12–19. **7.** Шушпанов, Д. Г., Литвинюк, А. В. Перспективи зайнятості української молоді в умовах цифрової економіки. 2019. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2018/31247/Sz_19-57.pdf?sequence=1 (дата звернення: 10.11.2019). **8.** Bilan, Y., Mishchuk, H., Samoliuk, N., Grishnova, O. ICT and Economic Growth: Links and Possibilities of Engaging. *Intellectual Economics*. 2019. 13(1). С. 93–104. **9.** UNESCO. Glossary / Information and communication technologies (ICT). URL: http://uis.unesco.org/en/glossary-term/information-and-communication-technologies-ict (дата звернення: 10.11.2019). **10.** Погорєлов С. М. Особливості застосування інформаційних технологій в менеджменті та економіці. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2018. № 19 (1295). С. 151–155. **11.** Скороходов В. А., Худякова І. М. Автоматизоване робоче місце менеджера : навч. посіб. К. : ВД «Професіонал», 2007. 416 с. **12.** IT-industry of Ukraine. The infographics report. INFOGRAPHIC ATLAS. 2017. URL: http://businessviews.com.ua/ru/the-infographics-report-it-industry-of-ukraine-2017/#form (дата звернення: 10.11.2019). **13.** Оплата праці та соціально-трудові відносини. *Ринок праці. Державна служба статистики України*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 10.11.2019). **14.** Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах. 2018. *Економічна статистика. Інформаційне суспільство. Державна служба статистики України*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 10.11.2019).

REFERENCES:

1. Building digital competencies to benefit from existing and emerging technologies, with a special focus on gender and youth dimensions. Report of the Secretary General. Available at: URL: https://undocs.org/E/CN.16/2018/3 (data zvernennia: 10.11.2019). **2.** Zainiatist cherez tsyfrovi platformy v Ukraini: problemy ta stratehichni perspektyvy. MOP, 2018. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_635371.pdf (data zvernennia: 10.11.2019). **3.** Measuring the information society. ITU, 2018, Vol. 1. URL: https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/misr2018/MISR-2018-Vol-1-E.pdf (data zvernennia: 10.11.2019). **4.** Stratehiia rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini : skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 travnia 2013 r. № 386-r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80 (data zvernennia: 10.11.2019). **5.** Grishnova, O., Cherkasov, A., Brintseva, O., Sakovska, O., Ostapchuk, A. Transition to a New Economy: Transformation Trends in the Fields of Income and Salary Functions. *SHS Web of Conferences*. 2019. Vol. 67. https://doi.org/10.1051/shsconf/20196706019. **6.** Azmuk, N. A. Bezrobittia i mozhlyvosti tsyfrovoi zainiatosti dlia yoho znyzhennia. *Ekonomika rozvytku*. 2016. № 3. S. 12–19. **7.** Shushpanov, D. H., Lytvyniuk, A. V. Perspektyvy zainiatosti ukrainskoi molodi v umovakh tsyfrovoi ekonomiky. 2019. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2018/31247/Sz_19-57.pdf?sequence=1 (data zvernennia: 10.11.2019). **8.** Bilan, Y., Mishchuk, H., Samoliuk, N., Grishnova, O. ICT and Economic Growth: Links and Possibilities of Engaging. *Intellectual Economics*. 2019. 13(1). S. 93–104. **9.** UNESCO. Glossary / Information and communication technologies (ICT). URL: http://uis.unesco.org/en/glossary-term/information-and-communication-technologies-ict (data zvernennia: 10.11.2019). **10.** Pohorielov S. M. Osoblyvosti zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii v menedzhmenti ta ekonomitsi. *Visnyk NTU «KhPI»*. 2018. № 19 (1295). S. 151–155. **11.** Skorokhodov V. A., Khudiakova I. M. Avtomatyzovane roboche mistse menedzhera : navch. posib. K. : VD «Profesional», 2007. 416 s. **12.** IT-industry of Ukraine. The infographics report. INFOGRAPHIC ATLAS. 2017. URL: http://businessviews.com.ua/ru/the-infographics-report-it-industry-of-ukraine-2017/#form (data zvernennia: 10.11.2019). **13.** Oplata pratsi ta sotsialno-trudovi vidnosyny. *Rynok pratsi*. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (data zvernennia: 10.11.2019). **14.** Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na pidpryiemstvakh. 2018. *Ekonomichna statystyka*. *Informatsiine suspilstvo*. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (data zvernennia: 10.11.2019).

Mishchuk H. Y., Doctor of Economics, Professor, Tyshkun M. V., Senior Student (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

INFORMATION TECHNOLOGIES AS A MODERN DETERMINANT OF EMPLOYMENT

Links of IT with other components of the market of technology, media and communications are generalized. The results of Ukrainian population IT skills using through digital platforms are analyzed. The most active users are those aged 26-40, mainly men. It has been proven that effective usage of digital skills can reduce regional disparities in employment opportunities and significant income differences of the employed population, which is typical of the traditional economy. At the same time, level of remuneration for the distance work via digital platforms is essentially higher. The earnings are significantly higher for employed with a certain experience and they are depending on the type of customers (Ukrainian or foreign). To identify the level of digital skills and overall level of ICT skills we designed and done own sociological review. Two groups of respondents were interviewed. Aiming to investigate the influence of certain factors on results in form of level of earnings and life success, in this study we present the results only for one group – students' parents, keeping in mind that they have necessary experience of employment, including labour places with digital skills use requirements. Based on obtained results of our survey, it has been found that in the group of students' parents, the overall level of information and communication technology is the dominant factor of higher earnings and life success, but not only digital skills, as it was expected. Such result together with obvious positive effects of digital skills development and use, proved by experience of succeed individuals and enterprises, are the evidence of a growing need for improvement of IT competencies of all representatives of Ukrainian labour market.

***Keywords*: employment; information technology; human capital; digital skills.**

Мищук Г. Ю., д.э.н., професор, Тышкун М. В., студентка
(Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СОВРЕМЕННАЯ ДЕТЕРМИНАНТА ЗАНЯТОСТИ

Обобщены связи ИТ с другими составляющими рынка технологий, медиа и коммуникаций. Проанализированы результаты использования ИТ-навыков населения Украины через цифровые платформы. Выявлено, что наиболее активными пользователями являются люди в возрасте 26-40 лет. Доказано, что овладение цифровыми навыками может уменьшить региональные диспропорции возможностей занятости и существенную дифференциацию доходов занятого населения, что характерно для традиционной экономики. На основе собственного опроса установлено, что пока в группе населения старшего возраста (родители студентов) доминирующим фактором высоких заработков и жизненного успеха в целом является общий уровень владения информационно-коммуникационными технологиями, а не исключительно цифровые навыки.

***Ключевые слова*: занятость; информационные технологии; человеческий капитал; цифровые навыки.**